

Силабус
навчальної дисципліни
Методика правовиховної роботи
у закладі освіти

2025-2026 навчальний рік

Освітня програма Середня освіта (Захист України)
Спеціальність A4.16 Середня освіта (Захист України)
Галузь знань A Освіта / Педагогіка
Рівень вищої освіти другий (магістратура)

Викладач (і)	Мирошніченко Володимир Олександрович
Посилання на сайт	http://bdpu.org/faculties/gef/structure-gef/kaf-pravo/composition-kaf-pravo/miroshnechenko/
Контактний тел.	+380991583733
E-mail викладача:	MirV2014@i.ua
Графік консультацій	Індивідуальний

Обсяг курсу на поточний навчальний рік:

Кількість кредитів/ годин	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	звітність
3/90	12/4	12/4	66	екзамен

Семестр: весняний

Мова навчання: українська

Ключові слова: процес виховання, правовиховна робота, правова освіта, правова культура, правосвідомість, права і свободи людини, правовий нігілізм, булінг.

Мета та предмет курсу: Метою курсу «Методика правовиховної роботи у закладі освіти» є формування у майбутніх викладачів професійні уміння здійснювати правовиховну роботу у закладі освіти. Необхідність організації правового виховання учнівської молоді зумовлена розбудовою Української держави, існування якої немислиме без відповідного рівня правової культури її громадян, інтенсивною трансформацією правової системи, необхідністю подолання правового нігілізму та правової неграмотності. Предметом курсу є система знань про теоретичні основи, принципи, зміст, форми та методи правовиховної роботи у закладах освіти.

Компетентності та програмні результати навчання:

№	Програмні компетентності	Компетентності	Результати навчання
1	Загальні	ЗК 3. Здатність виявляти повагу та цінувати українську національну культуру, багатоманітність і багатокультурність в суспільстві; здатність до вираження національної культурної ідентичності (культурна компетентність).	ПРН 1. Аналізувати соціально та особистісно значущі світоглядні проблеми, приймати рішення на основі сформованих ціннісних орієнтирів і гуманістичних ідеалів. ПРН 10. Володіти прийомами і засобами формування ключових і предметних компетентностей.

2	Фахові	<p>ФК 1. Здатність забезпечувати здобуття учнями освіти державною мовою і розвивати мовно-комунікативні уміння та навички учнів.</p> <p>ФК 5. Знання, вміння і навички опрацювання наукових та інформаційних джерел з предмета «Захист України» й використання інформаційно-пошукових інструментів.</p> <p>ФК 11. Здатність формувати ціннісне ставлення в учнів.</p> <p>ФК 15. Здатність прогнозувати результати та планувати освітній процес.</p>	<p>ПРН 4. Визначати цілі і завдання, планувати навчальні заняття, розробляти необхідну документацію для проведення занять із предмета «Захист України».</p> <p>ПРН 8. Здійснювати структурно-функціональний аналіз навчального матеріалу та визначати очікувані результати навчальної діяльності.</p> <p>ПРН 14. Уміти спонукати учнів до висловлювання ціннісних ставлень.</p> <p>ПРН 20. Оптимально структурувати навчальне заняття.</p> <p>ПРН 21. Оцінювати й аналізувати результати діяльності учнів.</p>
---	--------	---	--

Зміст курсу:

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 1. Науково-педагогічні засади організації та методики виховної роботи в системі освіти.

Виховання як складова навчально-виховного процесу в системі освіти. Зміст виховної роботи у навчальному закладі. Форми виховної роботи, їх характеристика. Методи виховної роботи. Планування виховної діяльності у навчальному закладі. Проектування виховного процесу.

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 2. Система виховної роботи вчителя, класного керівника та педагогічні особливості правового виховання.

Посадова інструкція класного керівника та методичні поради щодо розв'язання конфліктів у педагогічній взаємодії. Підготовка виховної позакласної справи-заходу та аналіз виховного заходу. Система роботи класного керівника з батьками учнів класу. Організація роботи класного керівника з профілактики відхилень у поведінці учнів. Поняття, ознаки і функції правового виховання. Правове виховання молоді. Система і механізм правового виховання. Правова вихованість. Правосвідомість.

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 3. Основи правовиховної роботи вчителя в закладі освіти.

Генеza правового виховання учнівської молоді. Структурні компоненти правовиховної роботи, її основні завдання й напрями. Виявлення важковиховуваності учня та програма вивчення особистості важковиховуваного учня. Негативні якості неповнолітніх і види діяльності, спрямовані на їх усунення. Превентивні заходи з різними категоріями осіб. Моделі профілактики негативних явищ. Методика експрес-діагностики характерологічних особливостей учня.

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 4. Методи, прийоми та засоби перевиховання неповнолітніх.

Причини відхилень у поведінці неповнолітніх та процес перевиховання. Особливості використання загальних методів виховання у перевихованні. Місце індивідуальної виховної роботи у перевихованні. Організація самовиховання важковиховуваних учнів. Роль шкільного режиму, навчального процесу в перевихованні. Учнівський колектив і важковиховуваний неповнолітній. Роль позакласної виховної роботи у перевихованні.

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 5. Профілактика насильства серед дітей, дитячої бездоглядності та протидія домашньому насильству і вживанню наркотичних речовин й алкоголю дітьми.

Насильство (булінг) серед учнів закладів середньої загальної освіти: поняття, ознаки та види. Стан та основні тенденції проявів насильства (булінгу) серед школярів. Заходи запобігання насильству (булінгу) в закладах середньої освіти. Індивідуальна профілактика насильства (булінгу) в закладах загальної середньої освіти. Причини й умови дитячої бездоглядності та безпритульності. Запобігання дитячій бездоглядності та безпритульності. Різновиди й ознаки домашнього насильства щодо дітей. Наслідки жорстокого поводження з дітьми. Запобігання домашньому насильству щодо дітей. Профілактичні заходи щодо вживання наркотичних речовин та алкоголю дітьми.

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 6. Профілактична діяльність, спрямована на недопущення вчинення дітьми кримінальних правопорушень та особливості кримінальної відповідальності неповнолітніх.

Кримінологічна характеристика дитячої злочинності. Кримінологічна характеристика дітей, які вчиняють кримінальне правопорушення. Кримінологічна характеристика дітей, які є жертвою кримінального правопорушення. Причини й умови дитячої злочинності. Запобігання дитячій злочинності. Профілактична діяльність, спрямована на недопущення вчинення дітьми кримінальних правопорушень. Особливості кримінальної відповідальності та покарання неповнолітніх.

Методи навчання: Поєднання традиційних і нетрадиційних методів навчання з використанням інноваційних технологій:

Словесні: лекції (тематична/проблемна), пояснення, проблемна бесіда, дискусія, мозковий штурм, інтелект-карти тощо.

Наочні: пояснювально-ілюстративний метод, показ і обговорення навчальної презентації тощо.

Практичні: ситуаційні дослідження, метод кейсів, метод моделювання практичних ситуацій, розв'язування психологічних задач, професійно-зорієнтованих ситуацій, робота в малих групах, виконання практичних вправ тощо.

Політика курсу (особливості проведення навчальних занять):

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Своєчасне виконання практичних завдань та самостійної роботи є обов'язковим. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Відпрацювання тем курсу, що були пропущені або не підготовлені, відбувається на консультаціях згідно графіку.

Політика щодо академічної доброчесності. Дотримання норм академічної доброчесності є загальною вимогою для студентів БДПУ згідно з Положенням про академічну доброчесність у БДПУ. Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела,

фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману. При повторних порушеннях, беручи до уваги моральний аспект проблеми, до студента можуть бути застосовані дисциплінарні заходи. При виконанні письмових робіт не допустимим є порушення академічної доброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в роботах є підставою для їх незарахування викладачем. Списування під час підсумкового контролю знань заборонені. Здобувачі освіти, які отримали незадовільну підсумкову оцінку мають право на перескладання у встановлені терміни.

Політика щодо використання штучного інтелекту. У рамках курсу "Освітнє законодавство у діяльності педагога", ви можете відповідально використовувати інструменти штучного інтелекту (ШІ) для підвищення ефективності навчання, наприклад, для попереднього структурування навчальних матеріалів, підтримки мовних компетентностей або пошуку та узагальнення великих обсягів інформації з нормативно-правових актів. З огляду на специфіку освітнього законодавства, ви зобов'язані здійснювати критичну верифікацію всіх згенерованих ШІ виходів, особливо щодо цитувань та правових положень, оскільки системи ГШІ можуть генерувати недостовірні факти або вигадані посилання ("галюцинації"), що є неприпустимим у сфері професійної юридичної відповідальності. Наголошую, що основним принципом є повна прозорість: у всіх позааудиторних письмових роботах необхідно обов'язково розкривати внесок ШІ, використовуючи стандарт GAIDeT, зазначаючи інструмент та делеговані завдання; при цьому відповідальність за зміст та академічну доброчесність роботи завжди несе лише здобувач. Ми заохочуємо вас інтегрувати ці технології для формування ШІ-грамотності, але кінцеве оцінювання завжди базуватиметься на демонстрації вашої індивідуальної здатності до аналізу та застосування освітнього законодавства.

Політика щодо відвідування. Очікується, що всі здобувачі вищої освіти відвідають лекційні та практичні заняття курсу. За об'єктивних причин (хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування тощо) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із викладачем. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися термінів, визначених для виконання усіх видів письмових робіт, передбачених курсом.

Технічне й програмне забезпечення/обладнання, наочність: Вивчення курсу передбачає використання ТЗН (мультимедійний проектор, екран, ноутбук тощо), офіційних каналів зв'язку (Viber, Google, Zoom електронна пошта тощо) та освітніх платформ (MOODLE та ін.).

Система оцінювання та вимоги:

Оцінювання знань, умінь і навичок здобувачів вищої освіти здійснюється на основі результатів поточного та підсумкового контролю. Підсумкова оцінка є сумою балів, набраних під час поточного та підсумкового контролю і максимально складає 100 балів. Поточний контроль здійснюється під час практичних занять. При оцінюванні на практичних заняттях враховується активність студентів, відповіді на питання, обговорення дискусійних та додаткових питань, виконання практичних завдань та самостійної роботи. Підсумковий контроль відбувається у формі екзамену.

Система оцінювання та вимоги:

Розподіл балів, які отримують здобувачі освіти:

Поточне тестування та самостійна робота						Підсумковий тест	Сума
ЗМ (змістові модулі)							
1	2	3	4	5	6	50	100
8	8	8	8	8	10		

Максимальна оцінка навчальних досягнень здобувача

1. Максимальна сума балів поточного контролю (практичні та самостійні роботи) – 50 балів.
2. Максимальна сума балів підсумкового контролю (екзамен) – 50 балів.
3. Максимальна сума балів за навчальну дисципліну (підсумкове оцінювання) – 100 балів (за університетською шкалою та шкалою ЄКТС).

Для оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти застосовується внутрішня університетська шкала. Мінімальний пороговий рівень оцінки з освітньої компоненти є єдиним в Університеті, не залежить від форм і методів оцінювання, складає 50 балів.

Оцінка за університетською шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС
90-100	A
78-89	B
65-77	C
58-64	D
50-57	E
35-49	FX (з можливістю повторного складання)
1-34	F (з обов'язковим повторним вивченням ОК)

Список рекомендованих джерел (наскрізна нумерація):

Базова:

1. Березняк В., Хашев В. Ювенальна превенція : курс лекцій. Київ : Алерта, 2021. 134 с.
2. Методика виховної роботи : навчальний посібник / Андрошук І.В., Андрошук І.П.. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2014. 320 с.
3. Орловська Н.А. Проблеми протидії злочинності неповнолітніх: навч.-метод. посібник. Одеса: Міжнарод. гуманітар. ун-т, 2015. 76 с.
4. Остапенко Л.В. Правове виховання учнівської молоді в умовах родинно-шкільного простору в Україні (кінець ХХ – початок ХХІ століття): дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01 / Херсон – Тернопіль, 2019. 240 с.
5. Правове виховання в сучасній Україні : монографія / А.П. Гетьман, Л.М. Герасіна, О.Г. Данильян та ін. ; за ред. В.Я. Тація, А.П. Гетьмана, О.Г. Данильяна. Харків : Право, 2020. 368 с.
6. Запобігання та протидія проявам насильства: діяльність закладів освіти. Навчально-методичний посібник / Андрєєнкова В.Л., Байдик В.В., Войцях Т.В., Калашник О.А. та ін. Київ : ФОП Нічога С.О. 2020. 196 с.

7. Превентивна педагогіка : Практикум. Навчальний посібник. / Доброскок І.І., Лиховид О.Р., Усик О.Ф. Київ: Педагогічна думка, 2013. 308 с.
8. Фіцула М.М., Парфанович І.І. Відхилення у поведінці неповнолітніх: шляхи їх попередження та подолання. Навчально-методичний посібник. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2018. 432 с.
9. Фоменко Н.А., Скрипник М.І., Фатхутдінова О.В. Правова педагогіка : навчальний посібник. Херсон : Олді-плюс, 2015. 326 с.
10. Психологічні та правові основи профілактики насильства в учнівському середовищі: наук.-практ. посіб. / авт. кол.: В.П. Остапович, Л.С. Процик, Ю.Ю. Бойко-Бузиль та ін.; за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. заслуженого юриста України В.О. Криволапчука. Київ: Видавництво Людмила. 2022. 156 с. https://dndi.mvs.gov.ua/.../Naukovo-praktychnyy_posibnyk.pdf

Додаткова:

1. Мирошніченко В.О. Правова освіта та правове виховання як один із напрямків профілактики протиправної поведінки учнівської молоді. Матеріали міжнародної науково-практичної конференції «Актуальні питання вдосконалення судово-експертної та правоохоронної діяльності», Засідання №4, 2022 року, (м. Кропивницький). С. 154-158 https://ndekc-kirovograd.org.ua/wp-content/uploads/2023/01/%D0%97%D0%B1%D1%96%D1%80%D0%BD%D0%B8%D0%BA_%D0%9A%D0%9D%D0%94%D0%95%D0%9A%D0%A6_16.12.22.pdf
2. Мирошніченко В.О. Основні компоненти готовності здобувачів вищої педагогічної освіти до правовиховної роботи. Актуальні питання вдосконалення судово-експертної та правоохоронної діяльності: збірник матеріалів засідання № 5 Міжнародної науково-практичної конференції. Кропивницький: Центрально-Українське видавництво, 2023. С.168-171. URL: https://ndekc-kirovograd.org.ua/wp-content/uploads/2023/06/%D0%97%D0%B1%D1%96%D1%80%D0%BD%D0%B8%D0%BA_%D0%9A%D0%9D%D0%94%D0%95%D0%9A%D0%A6_24.03.2023-1.pdf
3. Мирошніченко В.О. Правова освіта: понятійно-категоріальний аналіз. Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. Серія: Педагогічні науки: зб. наук. пр. Вип.1. Бердянськ : БДПУ, 2017. 268 с. С.43-49
4. Мирошніченко В.О. Правове виховання: поняття, мета та завдання. Педагогіка і психологія: актуальні проблеми досліджень на сучасному етапі: матеріали міжнародної науково-практичної конференції. Київ, 31 березня – 1 квітня 2017 року. К.: ГО Київська наукова організація педагогіки та психології, 2017. С.97-100
5. Мирошніченко В.О. Сутність понять «правове виховання» і «правовиховна робота». Сучасна система освіти і виховання: досвід минулого – погляд у майбутнє : матеріали міжнародної науково-практичної конференції (Київ, 4-5 жовтня 2019 року). Київ : ГО «Київська наукова організація педагогіки та психології», 2019. Ч. 2. 120 с. С.61-64
6. Головка Н.І. Правова педагогіка: Навчальний посібник. Київ: МАУП, 2007. 248 с. URL: <https://maup.com.ua/assets/files/lib/book/prav-pedag.pdf>
7. Дорошко І.І., Малихіна О.Є., Туріщева Л.В. Насильство. Булінг. Проблема в запитаннях та відповідях. Харків : Основа, 2019. 144 с. U: https://e-kniga.in.ua/product/nasilstvo_bulng_problema_v_zapitanniyakh_ta_vdpovdyakh/
8. Немченко С.Г. Педагогічна корекція девіантної поведінки старшокласників загальноосвітньої школи: Монографія. Донецьк: Юго-Восток, Лтд, 2008. 262 с.
9. Лесько Н.В. Правове виховання дітей – важливий напрям профілактики правопорушень. URL: <https://science.lpnu.ua/sites/default/files/journal-paper/2017/may/2292/lesko.pdf>
10. Кащук М.Г. Методика організації роботи щодо правового виховання

учнівської молоді в Україні у II половині XX століття. URL: <https://www.academia.edu/36900353/%D0%9C%D0%95%D0%A2%D0%9E%D0%94%D0%98>

11. Педагогіка : навчальний посібник / М.М. Фіцула. 3-тє вид., стер. Київ : Академвидав, 2009. 559 с. (Серія "Альма-матер") <https://westudents.com.ua/knigi/349-pedagogka-ftsula-mm.html>

12. Профілактика насильства серед дітей та учнівської молоді: методичні рекомендації / В.С. Березняк, Ю.В. Грицай, В.В. Плачков, О.В. Юхимчук. Дніпропетровськ: Дніпроп. держ. ун- т внутр. справ, 2013. 26 с.

13. Комплексна допомога бездоглядним та безпритульним дітям : метод. посіб. / Безпалько О.В. та ін.; за ред. Зверєвої І.Д., Петрочко Ж.В.; Міжнар. орг. «Право на здоров'я». Київ: Калита, 2010. 376 с.

14. Посібник з питань безпритульності. Муніципалітет Гааги, 2007. 58 с.

15. Правосвідомість і правова культура як базові чинники державотворчого процесу в Україні : монографія / Л.М. Герасіна, О.Г. Данильян, О.П. Дзьобань та ін. Харків : Право, 2009. 352 с.

16. Попередження дитячої бездоглядності та безпритульності: методичні рекомендації / В.С. Березняк, Ю.В. Грицай, Ю.Л. Іваненко, В.В. Плачков, О.В. Юхимчук. Дніпропетровськ: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2013. 33 с.

17. Попередження домашнього насильства. Навчальний посібник для консультантів «Гарячих ліній» / Упорядники: Краснова О.В., Калашник О.А. Київ, 2016. 90 с.

18. Головченко В.В. Правове виховання учнів, молоді: питання методології і методики. Київ : Наукова думка, 1993. 157 с.

19. Дзьобань О.П. Правове виховання в контексті співвідношення права і моралі. Вісник Національної юридичної академії України імені Ярослава Мудрого. Серія : Філософія, філософія права, політологія, соціологія. Харків, 2013. № 4. С. 179–184

20. Жорова І.Я., Остапенко Л.В. Актуальні тенденції правового виховання учнівської молоді в умовах сучасного освітнього простору в Україні. Наукові записки Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова: збірник наукових праць. Київ, 2019. Вип. 31. С. 79–84

21. Іваній О. Формування правової компетентності майбутніх учителів у процесі професійної підготовки. Проблеми підготовки сучасного вчителя / Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини. Умань, 2013. № 7. С. 162–167

22. Калиновський Ю.Ю. Правове виховання у вищих навчальних закладах України: проблеми та перспективи. Вісник Національної юридичної академії України імені Ярослава Мудрого. Серія : Філософія, філософія права, політологія, соціологія. Харків, 2013. № 2. С. 124–133

23. Канчій Е.А. Система роботи навчальних закладів по превентивному вихованню учнівської молоді. Методичні рекомендації. Мукачево, 2008. 43 с.

24. Кашкар'юв Г.В. Методика викладання правознавства в школі в опорних схемах і таблицях. Харків : Основа. 2011. 64 с.

25. Кашкар'юв Г.В. Методика організації правовиховної практики: навчальний посібник. Донецьк: Юго-Восток, Лтд, 2011. 156 с.

26. Кащук М.Г. Правове виховання старшокласників у виховній роботі загальноосвітньої школи (друга половина XX століття) : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01 / Дрогобицький державний педагогічний університет імені І.Франка. Дрогобич, 2015. 249 с.

27. Клунко Р.Ю. Підготовка майбутніх учителів до формування правової культури учнів загальноосвітніх шкіл України (друга половина XX – початок XXI століття) : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01 / Київ, 2019. 23 с.

28. Костенко О.М. Юридична наука, освіта і правове виховання у механізмі забезпечення правопорядку (в контексті соціально-натуралістичної юриспруденції). Держава і право у світлі сучасної юридичної науки : зб. наук. праць на пошану академіка Ю.С. Шемшученка. Київ, 2010. С. 388–400.

29. Костів В. Родинна педагогіка : у 3т. Івано-Франківськ : Плай, 2002. Т. 1: Основи родинних взаємовідносин. 288 с.

30. Криштак І.В. Організація правового виховання учнів старших класів загальноосвітніх навчальних закладів України (друга половина ХХ століття) : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01 / Харк. нац. пед. ун-т ім. Г.С. Сковороди. Харків, 2008. 20 с.

31. Легуша С.М., Супрун М.О. Правове виховання курсантів вищих навчальних закладів МВС України: сутність, функції та механізм : монографія. Київ : Київський юридичний інститут, 2005. 265 с.

32. Макар Л.М. Формування правосвідомості майбутнього вчителя правових дисциплін у педагогічних університетах : автореф. дис.... канд. пед. наук : 13.00.04 / Класичний приватний ун-т. Запоріжжя, 2009. 20 с.

33. Назаренко Л.М. Сутність та особливості моделі родинно-шкільного виховного простору. Виховна робота в школі. Харків, 2005. № 3. С. 2–13.

34. Тиховська О.Ю. Правова освіта та правове виховання підлітків як складова соціально-правової адаптації. Вісник Харківської державної академії культури : зб. наук. пр. / Харк. держ. акад. культури ; відп. ред. Н.М. Кушнарєнко. Харків, 2002. Вип. 9. 276 с.

35. Фіцула М. М. Правове виховання учнів : методичний посібник. Київ : ІЗМН, 1997. 148 с.

36. Гуз А. М. Методика викладання правознавства в школі. Київ : КНТ, 2006. 180 с.

37. Караваєва О.Я. Організація позаурочної роботи з правознавства в школі. Навчально-методичний посібник. Харків: Вид. група «Основа», 2008. 143 с.

38. Настільна книга молодого вчителя історії та правознавства / Автори – укладачі І.П. Нікітіна, О.В. Галєгова, Ю.О. Нікітін. Харків: Ранок, 2010. 256 с.

39. Книга класного керівника: довідково-методичне видання / упоряд. С.В. Кириленко, Н.І. Косарєва. Харків: ТОРСІНГ ПЛЮС, 2005. 560 с.

40. Настільна книга заступника директора / Укладачі Врублевська М.О., Григораш В.В. Харків : Вид. група «Основа», 2009. 320 с.

41. Юридична дидактика: Посібник з викладання права та юридичних дисциплін / В.С. Бігун, А.О. Галай, Н.М. Крестовська, М.В. Савчин, І.Я. Сенюта, В.М. Сотниченко, Р.О. Стефанчук, С.Г. Стеценко, Н.М. Ярмиш / За ред. Р.О. Стефанчука. Київ: СПД Юсип'юк, 2009. 191 с.

42. Формування превентивного виховного середовища загальноосвітнього навчального закладу : навч.-метод. посібник / Єжова О.О., Кириченко В.І., Тарасова Т.В., Федорченко Т.Є., Муромець В.Г., Нечерда В.Б., Оржеховська В.М., Кириленко С.В. ; За заг. ред. проф. Оржеховської В.М. Кіровоград : Імекс ЛТД, 2014. 172 с.

Інформаційні джерела:

<https://zakon.rada.gov.ua> - Законодавство України.

<http://www.president.gov.ua> – Укази Президента.

<http://www.kmu.gov.ua> – Урядовий портал (Кабінет Міністрів України)

<https://mon.gov.ua/> - Міністерство освіти і науки України

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text> – Конституція України.

https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015#Text - Загальна декларація прав людини, прийнята і проголошена резолюцією 217 А (III) Генеральної Асамблеї ООН від 10

грудня 1948 року.

https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text - Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод (Європейська конвенція з прав людини) Ради Європи, від 04.11.1950 року.

https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_174#Text - Конвенція з подолання дискримінації в освіті, прийнята 14 грудня 1960 року.

https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_042#Text - Міжнародний пакт про економічні, соціальні та культурні права, прийнятий Генеральною Асамблеєю ООН 16 грудня 1966 року і набрав чинності 3 січня 1976 року.

https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_021#Text - Конвенція про права дитини, від 20 листопада 1989 року.

https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/993_166#Text - Конвенція про заборону та негайні заходи щодо ліквідації найгірших форм дитячої праці Міжнародної організації праці, від 17.06.1999.

Електронні джерела:

1. Правовиховна робота – Тернопільський обласний комунальний інститут післядипломної педагогічної освіти ТОКІППО (edu.te.ua) <https://ippo.edu.te.ua/vihovna-robota/pravovihovna-robota>

2. Правовиховна робота – ДПТНЗ «Професійний аграрний ліцей» м. Кобеляки (pal-kobelyaki.pl.ua) <https://pal-kobelyaki.pl.ua/diialnist/vihovna-robota/pravovihovna-robota/>

3. Концепція правової освіти і виховання школи — Школа II-III ступенів №319 імені Валерія Лобановського (znz319.kiev.ua) <https://znz319.kiev.ua/business/vykhovna-robota/64-kontseptsiia-pravovoi-osvity-i-vykhovannia-shkoly.html>

4. Опис системи правовиховної роботи Бірківської ЗОШ (sch.in.ua) <https://surl.li/eojome>

5. Опис правовиховної роботи Лохвицької ЗОШ № 2 (naurok.com.ua) <https://naurok.com.ua/opis-pravovihovno-roboti-shkoli-327214.html>

6. Правовиховна робота. Практичний психолог Савченко Віталіна. Чернігівська загальноосвітня школа I-III ступенів Чернігівської селищної ради Чернігівського району Запорізької області (ditynadii.blogspot.com) http://ditynadii.blogspot.com/p/blog-page_95.html

7. Правовиховна робота. Гімназія №6 Шепетівської міської ради, Хмельницької області (ukr.school) <https://shepzosh6hm.ukr.school/pidgotovka-do-shkoly/pravovihovna-robota/>

8. Превентивне виховання. До відома батьків. Білицька ЗОШ (webnode.com.ua) <https://bilitska-zosh-i-iii-stupeniv-9-dobropilskoj-miskoji-radi5.webnode.com.ua/preventivne-vikhovannya/>

9. Система виховної та правовиховної роботи ліцею - Луцький ліцей №5 (5school.com.ua) <https://5school.com.ua/vyhovna-robota/systema-vyhovnoyi-roboty-shkoly/>

10. Правоосвітня та правовиховна робота - Іршиківський навчально-виховний комплекс (edukit.km.ua) http://irshyknvk.edukit.km.ua/pravoosvitnya_ta_pravovihovna_robota/

11. Превентивне виховання та протидія булінгу – Загальноосвітня школа №28 м. Полтава (school28pl.pp.ua) <https://www.school28pl.pp.ua/vyhovna-robota/preventyvne-vyhovannya-ta-protydiya-bulingu/>

12. Правовиховна робота - Підвисоцький ліцей Снятинської міської ради (pidvysokezosh.if.ua). Накази. <http://pidvysokezosh.if.ua/vykhovna-robota/rada-profilaktyku-pravoporushen/>

13. Правовиховна робота школи - Телязька ЗШ I-II ст. (ucoz.ua) http://telyazh-school.ucoz.ua/index/pravovikhovna_robota_shkoli/0-39

14. Правовиховна робота - Княжівська загальноосвітня школа I-III ступенів

(sch.in.ua) http://kniazhe-zosh.lviv.sch.in.ua/pro_shkolu/pravovihovna_robota/

15. Правовиховна робота в школі - Заклад загальної середньої освіти смт Гусятин Тернопільської області (edukit.te.ua) http://gusiatyn-school.edukit.te.ua/pravovihovna_robota_v_shkoli/

16. Правове виховання - Комунальний заклад освіти "Середня загальноосвітня школа №8" Дніпровської міської ради (dnepredu.com) <https://school8.dnepredu.com/uk/site/pravove-vikhovannya.html>

17. Конференція «Сучасні підходи до організації виховної роботи в закладах освіти» <https://www.youtube.com/live/ctYVfGg2R8A?si=eK01CEvWMcSQ-pzL>

18. Вебінар «Виховна робота та класне керівництво: не планами єдиними...» <https://www.youtube.com/live/arI8kEg4seQ?si=NvI3LeBI0U-sumJS>

19. Конференція «Ефективне класне керівництво дистанційно: оптимізуємо і систематизуємо» <https://youtu.be/краFVpP4vL8?si=lNaDE3mL2Gg8C0O7>

20. Урок «Як соціалізація допомагає нам знайти своє місце в суспільстві» <https://youtu.be/lxFv-m5CIRI?si=vXLzTJdg76wUrSBE>

21. Телепередача «Кохана, ми вбиваємо дітей» <https://www.stb.ua/kohana/ua/video-2/>

22. Курс на освітній платформі НА УРОК – «Педагогіка довіри». URL: <https://naurok.com.ua/learn/pedagogika-doviri-2>

23. Курс підготовки вчителів на MULTYCOURSE – «Основи зоров'язберечної компетентності». <http://multycourse.com.ua/ua/basic/14>

24. Курс на ED-ERA – «Усе, що треба знати для забезпечення прав підлітків в Україні». <https://courses.ed-era.com/courses/course-v1:AFEW+1+2020/about>

25. Курс на PROMETHEUS – «Протидія та попередження булінгу (цькуванню) в закладах освіти». https://prometheus.org.ua/course/course-v1:MON+AB101+2019_T2